

ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O DOHODNINI – NUJNI POSTOPEK

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Obdavčitev dohodkov fizičnih oseb je določena z Zakonom o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15 in 55/15; v nadaljnjem besedilu: ZDoh-2). Obdavčitev dohodkov fizičnih oseb je področje, ki zahteva sprotno spremljanje tako zaradi ciljev, ki se jih na splošno želi doseči z davčno politiko, kot zaradi odprtih problemov, ki nastajajo pri izvajanju zakona in so tudi posledica spremenjenih razmer. Namen predlagane novele ZDoh-2 je sprememba in preoblikovanje določenih davčnih ugodnosti na področju dohodka iz dejavnosti, kapitalskih dobičkov in obremenitev zavezancev z visokimi dohodki, z namenom doseganja zastavljenih ciljev prestrukturiranja davčnih bremen med potrošnjo, dohodki iz kapitala, dohodki iz dela in premoženjem z namenom povečanja konkurenčnosti in produktivnosti slovenskega poslovnega okolja in posledično zaposlenosti z znižanjem obremenitve dohodkov iz dela, ob hkratnem zagotavljanju potrebne javnofinančne konsolidacije. Pri tem pa so ukrepi za konsolidacijo javnih financ oblikovani na način, da je zagotovljena pravična delitev bremen na vse segmente družbe in da ukrepi, ki so oblikovani na prihodkovni strani proračuna, v čim večji meri poskušajo zagotoviti pogoje za rast gospodarstva in posledično blaginjo prebivalstva s čim bolj primerno davčno strukturo in uporabo davčnih potroškov v obliki olajšav, oprostitev.

Navedeni cilji so skladni s cilji, določenimi v Socialnem sporazumu za obdobje 2015 – 2016 ter prednostnim področjem, kot jih opredeljuje Letni pregled rasti Sveta EU za leto 2015 in so neposredno začrtani tudi že v Programu stabilnosti in Nacionalnem reformnem programu.

Predlagana novela ZDoh-2 je del paketa ukrepov na področju javnofinančnih ukrepov, ki so usmerjeni k zgoraj navedenim ciljem. Poleg novele ZDoh-2 v navedeni paket sodi še uvedba posebne davčne obravnave določenih dohodkov z dela v segmentu dohodnine in prispevkov za socialno varnost, katere uvedba se predlaga s posebnim zakonom, ter spremembe na področju davka od dohodkov pravnih oseb na segmentu določenih davčnih olajšav. Cilj posebne davčne obravnave določenih dohodkov z dela (dohodki za uspešnost), ki bo v okviru predmetnega paketa uvedena s posebnim zakonom, je spodbujanje delodajalcev, da nagrajujejo uspešne delavce, saj to posledično pomeni, da se preko sistemov nagrajevanja uspešnih delavcev lahko poveča produktivnost in konkurenčnost podjetij, s tem pa se lahko varuje obstoječa delovna mesta in ustvarja nova delovna mesta. Človeški kapital je namreč eden ključnih dejavnikov konkurenčnosti in dolgoročne rasti v Sloveniji. S stimulativnim nagrajevanjem uspešnosti delavcev, še posebej visoko strokovno in najproduktivnejšo delovno silo, se večja produktivnost zaposlenih, nadgrajujejo medsebojni odnosi, vzpodbuja timsko sodelovanje in motivira zaposlene.

Z novelo ZDoh-2 se v okviru zgoraj navedenega paketa ukrepov predlaga ukrepe, ki so usmerjeni v cilj zagotavljanja javnofinančne konsolidacije s prestrukturiranjem davčnih bremen z znižanjem davčnih ugodnosti na segmentu dohodka iz dejavnosti, dobičkov iz kapitala in

podaljšanja ukrepa večje obremenitve zavezancev z visokimi aktivnimi dohodki.

Slovenija je po podatkih Evropske komisije (Taxation trends 2014) po obremenitvi z davki in prispevki pod povprečjem Evropske unije, ki znaša 39,4 % bruto domačega proizvoda (BDP) za leto 2012 (Slovenija: 37,6). Vendar pa je iz podatkov o ekonomski strukturi davkov in prispevkov (davki na delo, davki na potrošnjo in davki na kapital) razvidno, da pa ekonomska struktura davkov ni najbolj ugodna z vidika konkurenčnosti, saj odstopa od povprečja evropskih držav zaradi nadpovprečne obremenitve dela s prispevki za socialno varnost in potrošnje in podpovprečne obremenitve kapitala.

V preteklosti so bili torej preko sistema davčnih olajšav in posebnih režimov za določene skupine zavezancev oblikovani ukrepi, ki so zasledovali različne cilje ekonomske in socialne politike. To pa je seveda pripeljalo do kompleksnega in nepreglednega davčnega sistema, kjer pa je tudi davčna obveznost izredno težko predvidljiva. To pomeni, da igrajo v okviru strukture davkov pomembno vlogo tudi davčni potroški, ki so tudi slabši instrument politike, glede na to, da lahko zmanjšujejo učinkovitost, uspešnost, poštenost in enostavnost davčnega sistema oziroma splošne politike države, kar ogroža predvsem fiskalno vzdržnost, obenem pa so tudi netransparentni in težje merljivi. Študije OECD potrjujejo, da bi morali biti davki zasnovani na široki osnovi in nizki stopnji z namenom zmanjšanja neprimernih učinkov obdavčitve. Z novelo ZDoh-2 se tako znižujejo davčni potroški z namenom usmeriti učinke predmetnih potroškov na področje, ki bi glede na trenutno davčno strukturo po oceni prinašali večje učinke na gospodarsko rast in konkurenčnost. Ocenjuje se, da je potrebno v danih razmerah v Sloveniji davčne potroške v večji meri usmeriti tudi v potroške vezane na delovno silo, predvsem visoko strokovno in najproduktivnejšo delovno silo, ter je v tem segmentu smiselno prestrukturiranje davčnih potroškov na ravni davkov na dohodek.

1.1. Davčne olajšave za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost

Cilji davčne reforme iz leta 2016, v kateri je bil sprejet veljavni ZDoh-2, kateri se je začel uporabljati z davčnim letom 2007, so se do danes na področju dohodka iz dejavnosti in tudi na sploh zelo zrahljali. Spremembe v okviru navedene davčne reforme so imele za cilj dodatno razbremenitev slovenskega gospodarstva preko zmanjšanja obremenitve aktivnih dohodkov fizičnih oseb (povečanje neobdavčenega dela dohodkov in zmanjšanje progresivnosti obdavčitve) in oblikovanje pogojev za večjo konkurenčnost slovenskega gospodarstva preko zmanjšanja administriranja na davčnem področju in s tem zagotovitve preglednejšega davčnega okolja za poslovanje. Z navedeno davčno reformo je bila tako na področju dohodka iz dejavnosti ukinjena splošna olajšava za investiranje v opremo in neopredmetena sredstva ter splošna olajšava za zaposlovanje ter uvedena olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj.

S spremembami ZDoh-2, še zlasti v času finančne in gospodarske krize, je prišlo vedno s ciljem povečanja zaposlovanja, gospodarske rasti in konkurenčnosti, do ponovnega uvajanja olajšav za investiranje (z letom 2008) in zaposlovanje (z letom 2010) ter do povečevanja oziroma širjenja teh in ostalih olajšav na področju dohodka iz dejavnosti.

Določanje davčne osnove in davčnih olajšav za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, je v ZDoh-2 v načelu vezano na rešitve v zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb. Upoštevano je izhodišče, da je predmetna fizična oseba tudi gospodarski subjekt, ki opravlja gospodarsko dejavnost na trgu, in je z vidika enake obravnave gospodarskih subjektov primerno, da je z vidika davčne osnove in priznavanja davčnih olajšav, vezanih na dejavnost, izenačena z drugimi gospodarskimi subjekti, ki so pravne osebe, razen v segmentih, ko to ni mogoče zaradi razlik, ki izhajajo iz statusa fizične osebe. Veljavne davčne olajšave za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, so tako po vsebini in po velikosti izenačene z davčnimi olajšavami za pravne osebe, po zakonu, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb.

1. Olajšava za vlaganje v raziskave in razvoj je bila uvedena z davčnim letom 2007 v višini 20 % zneska, ki predstavlja vlaganja v raziskavi in razvoj (splošna olajšava) oziroma v višini 30 % ali

40 % za zavezance s sedežem in vlaganjem na področjih države z nižjim bruto domačim proizvodom na prebivalca od povprečja države (regijska olajšava), in sicer s ciljem zasledovanja Lizbonske strategije, kot tudi povečevanja konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in zanimanja za investiranje v slovensko gospodarstvo pri tujih investitorjih. Olajšava je bila do danes preoblikovana, in sicer v vsebinskem smislu in tudi glede na višino, in danes splošna olajšava znaša 100 % zneska, ki predstavlja vlaganja v raziskave in razvoj v davčnem letu, vendar največ v višini davčne osnove, ob tem, da je bila regijska olajšava ukinjena. Za vlaganja se štejejo vlaganja v notranje raziskovalno-razvojne dejavnosti zavezanca, vključno z nakupom raziskovalno-razvojne opreme, ki se izključno in stalno uporablja pri izvajanju raziskovalno-razvojne dejavnosti zavezanca, in vlaganja v nakup raziskovalno-razvojnih storitev, ki jih izvajajo druge osebe, vključno s povezanimi osebami, oziroma druge javne in zasebne raziskovalne organizacije. Za neizkoriščen del davčne olajšave se lahko znižuje davčno osnovo v naslednjih petih davčnih letih.

V zadnjih treh letih je bil znesek olajšave za vlaganja v raziskave in razvoj v povprečju 1,4 mio eurov, kar predstavlja 0,6 % osnove za akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti. V tem obdobju jo je uveljavljalo v poprečju 41 zavezancev in je v poprečju na zavezanca znašala 33.700 eurov. Davčni potrošek je v povprečju znašal 415.000 evrov letno, kar predstavlja manj kot 0,02 % skupnih letnih prihodkov iz dohodnine.

2. Olajšava za investiranje je bila uvedena z davčnim letom 2008, predvsem zaradi mikro in majhnih podjetij, ker so le ta premajhna, da bi bila sposobna vlagati v raziskave in razvoj. Do danes se je olajšava bistveno preoblikovala tako vsebinsko kot tudi po višini (ni absolutnih limitov višine olajšave, ni zaposlitvenega pogoja vsaj enega delavca). Sedaj veljavna olajšava je torej bistveno bolj splošna in izdatnejša, kot je bila ob sami uvedbi. Po veljavni ureditvi lahko zavezanec, fizična oseba, ki opravlja dejavnost, uveljavlja olajšavo za investiranje z znižanjem davčne osnove v višini 40 % investiranega zneska v opremo in v neopredmetena dolgoročna sredstva v davčnem letu, vendar največ v višini davčne osnove. Za opremo se ne štejejo pohištvo in pisarniška oprema, razen računalniške opreme, in motorna vozila, razen osebnih avtomobilov na hibridni ali električni pogon, avtobusov na hibridni ali električni pogon in razen avtobusov ter tovornih motornih vozil z motorjem, ki ustreza najmanj emisijskim zahtevam EURO VI. Zavezanec lahko za neizkoriščen del olajšave zmanjšuje davčno osnovo v naslednjih petih davčnih letih po letu vlaganja, vendar največ v višini davčne osnove. Po veljavni ureditvi lahko olajšavo za investiranje uveljavlja tudi zavezanec, ki opravlja osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost za vlaganja v to dejavnost. Olajšava se prizna v višini 40 % vložene zneska v davčnem letu v osnovna sredstva in opremo v povezavi z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo. Tudi za neizkoriščen del navedene olajšave v davčnem letu se lahko davčno osnovo znižuje v naslednjih petih letih po letu vlaganja.

Fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, so v letu 2014 uveljavile za 66 mio eurov olajšave za investiranje, v povprečju zadnjih treh letih pa 55 mio evrov letno, kar predstavlja 24 % osnove za akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti. V obdobju treh let jo je uveljavljalo povprečno 10.112 zavezancev, kar znese 5.400 eurov olajšave na zavezanca. Davčni potrošek je povprečno v triletnem obdobju znašal 16,55 mio eurov, kar predstavlja 0,88 % skupnih prihodkov iz dohodnine.

3. Olajšava za zaposlovanje je bila uvedena z davčnim letom 2010 kot podporni ukrep drugim politikam na področju zaposlovanja v času gospodarske krize in posledično povečevanja števila brezposelnih, zlasti težje zaposljivih. Olajšavo lahko uveljavljajo zavezanci, ki na novo zaposlijo osebo, mlajšo od 26 let, ali osebo, starejšo od 55 let, ki je bila pred zaposlitvijo vsaj šest mesecev prijavljena v evidenci brezposelnih oseb pri zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje. Davčna osnova se lahko zniža v višini 45 % izplačane plače te osebe za prvih 24 mesecev zaposlitve, pod pogojem, da je oseba zaposlena za nedoločen čas na podlagi pogodbe o zaposlitvi ter če zavezanec poveča skupno število zaposlenih delavcev v davčnem letu zaposlitve novega delavca.

Fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, so v letu 2014 uveljavile za 0,3 mio eurov te olajšave, v zadnjih treh letih pa v povprečju 0,15 mio eurov, kar predstavlja 0,1 % osnove za akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Uveljavljalo jo je povprečno v zadnjih treh letih 21 zavezancev, kar znese na zavezanca 7.100 eurov olajšave. Davčni potrošek je znašal 45.000 evrov, kar predstavlja 0,002 % skupnih prihodkov iz dohodnine.

Davčna olajšava za zaposlovanje je samo ena izmed številnih spodbud za delodajalce, ki zaposlujejo, in jih zagotavlja Republika Slovenija. Primeroma zagotavlja:

- davčno olajšavo za zaposlovanje na problemskih območjih z visoko brezposelnostjo (npr. Pomurje, Pokoplje, Maribor s širšo okolico ter Zasavje – t.j. Hrastnik, Radeče in Trbovlje (HRT)), ki je določena v višini 70 % plače,
- povračilo prispevkov delodajalca za zaposlitve na problemskih območjih z visoko brezposelnostjo,
- od 1. 7. 2013 je na podlagi ZPIZ-2 možno uveljavljati delno oprostitev plačila prispevkov delodajalcev za starejše delavce in zahtevati vračilo prispevkov delodajalcev za prvo zaposlitev delavcev,
- na podlagi Zakona o interventnih ukrepih na področju trga dela in starševskega varstva je možno pridobiti spodbudo za zaposlovanje mlajših brezposelnih oseb (povračilo prispevkov delodajalca za zaposlitev delavcev, mlajših od 30 let). Ukrep velja začasno od 1. 11. 2013 do 31. 12. 2015,
- na podlagi novele Zakona o urejanju trga dela (ZUTD-A) se delodajalca, ki delavca zaposli za nedoločen čas, oprosti plačevanja prispevka delodajalca za zavarovanje za primer brezposelnosti za dve leti. Delodajalec, ki delavca zaposli za določen čas pa plačuje prispevek delodajalca za zavarovanje za primer brezposelnosti v višini petkratnika zneska za ves čas trajanja zaposlitve za določen čas (ukrep velja od 12.4.2013 dalje),
- v postopku sprejemanja v Državnem zboru RS je predlog Zakona o interventnem ukrepu na področju trga dela, ki predlaga uvedbo spodbude za zaposlovanje starejših brezposelnih oseb (delodajalec bo za največ dve leti oproščen vseh prispevkov za socialno varnost). Ta ukrep je predlagan kot začasen ukrep za zaposlitve od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2017.

Upošteva se obseg izkoriščene davčne olajšave, številnih spodbud na področju zaposlovanja, dejstva, da na odločitev delodajalca o zaposlitvi vpliva več dejavnikov (pričakovani obseg poslovanja, potrebe delovnega procesa, ...), pri čemer davčne olajšave niso odločilne, ter splošne napovedi gospodarske rasti, katerim tesno sledijo tudi napovedi trendov zaposlovanja, se ocenjuje, da je učinkoviteje z vidika zastavljenih ciljev davčno olajšavo za zaposlovanje oziroma potroške iz navedenega naslova prestrukturirati oziroma v celoti preusmeriti v segment visoko strokovne in najproduktivnejše delovne sile.

4. Fizične osebe so v letu 2014 skupno iz naslova olajšave za vlaganja v raziskave in razvoj, olajšave za investiranje in olajšave za zaposlovanje znižale davčno osnovo v višini 67,2 mio eurov, kar predstavlja 29 % osnove za akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Skupni davčni potrošek iz navedenih olajšav je povprečno v zadnjih treh letih znašal okoli 17 mio eurov, kar predstavlja približno 1 % skupnih prihodkov iz dohodnine.

5. V skladu z zakonom, ki ureja politične stranke, stranka pridobiva sredstva iz članarine, prispevkov fizičnih oseb, prihodkov od premoženja in proračuna. Državni organi, organi lokalnih skupnosti, pravne osebe javnega in zasebnega prava ter samostojni podjetniki posamezniki in posamezniki, ki samostojno opravljajo dejavnost, ne smejo financirati političnih strank, razen če zakon določa drugače. Upošteva se navedeno je nekonsistentno in zavajajoče ohranjati davčno olajšavo za donacije za izplačila političnim strankam za zavezance, ki ne smejo financirati političnih strank.

V letu 2014 je le 6 zavezancev uveljavljalo olajšavo za izplačila političnim strankam v višini 579 eurov, kar predstavlja praktično zanemarljiv znesek olajšave

1.2. Lestvica za odmero dohodnine

Z Zakonom za uravnoteženje javnih financ iz leta 2012 je bila nazadnje spremenjena lestvica za odmero dohodnine, in sicer z namenom razbremenitve zavezancev z dohodkom 1,3 povprečne plače. S tem zakonom je bila tudi, kot prehodna rešitev in začasni ukrep za leto 2013 in 2014, uvedena lestvica za odmero dohodnine z dodatnim četrtem davčnim razredom z mejno davčno stopnjo 50 %. Zaradi zaostrenih javnofinančnih razmer je bil navedeni ukrep z novelo tega zakona v letu 2014 podaljšan še na leto 2015. V skladu z veljavno lestvico za odmero dohodnine za leto 2015 se stopnja 50 % uporabi pri neto letni davčni osnovi nad 70.907,20 eura, kar pomeni, da so s stopnjo 50 % obremenjeni aktivni dohodki, ki presegajo znesek v višini približno 5 povprečnih plač v RS (ob predpostavki, da zavezanec uveljavlja le splošno olajšavo).

Z davčnim letom 2014 je bila uvedena tudi ukinitvev samodejnega usklajevanja lestvice za odmero dohodnine in olajšav, in sicer kot ukrep v okviru javnofinančne konsolidacije na podlagi ciljev v Programu stabilnosti za leto 2013. Možnost usklajevanja je bila prenesena v okvir vsakoletnega sprejemanja zakona, ki ureja izvrševanje proračuna. Na podlagi nove ureditve uskladitev lestvice še ni bila opravljena.

Na podlagi podatkov odmere dohodnine za leto 2013 nam porazdelitev zavezancev po davčnih razredih pokaže, da je bilo v prvem davčnem razredu porazdeljenih okoli 60 % zavezancev, ki so plačali 12 % celotne dohodnine. Nekaj več kot 31 % zavezancev bilo porazdeljenih v drugi davčni razred, njihova odmerjena dohodnina pa je predstavljala okoli 40 % celotne dohodnine.

V tretjem davčnem razredu je bilo porazdeljenih okoli 8 % vseh zavezancev, ki so plačali dobrih 39 % dohodnine. Tem zavezancem je bila odmerjena povprečna dohodnina v višini nekaj čez 8.200 evrov. Manj kot pol odstotka zavezancev pa je bilo v zadnjem, četrtem davčnem razredu. Njihova povprečna dohodnina na zavezanca je znašala skoraj 45.000 evrov, skupaj pa jim je bila obračunana dohodnina v znesku okoli 146 mio evrov, kar predstavlja okoli 8 % celotne odmerjene dohodnine.

1.3. Dobički iz kapitala

Obdavčevanje dobičkov iz kapitala je urejeno v poglavju III.6.3. ZDoh-2. Po veljavni ureditvi so kapitalski dobički obdavčeni z dohodnino cedularno (tj. po ločeni stopnji). Obdavčujejo se kapitalski dobički, doseženi doma in v tujini. Izgube iz odsvojitve kapitala v letu se poračunavajo z dobički iz odsvojitve kapitala v istem letu. Davek se plačuje po stopnji 25 % (op. stopnja je bila z ZUJF s 1.1.2013 zvišana z 20 % na 25 %), pri čemer se stopnja davka za vsakih dopolnjenih pet let imetništva kapitala, ki se odsvoji, postopno znižuje (tj. po petih letih imetništva je stopnja 15 %, po desetih je 10 %, po petnajstih je 5 %, v primeru odsvojitve kapitala po dvajsetih letih imetništva pa se dohodnina ne plačuje). Dohodnine od dobička iz kapitala se ne plačuje od dobička, doseženega z odsvojitvijo nepremičnine, pridobljene pred 1. januarjem 2002. Davčni zavezanci morajo dobiček iz kapitala napovedati v posebni napovedi za odmero dohodnine od dobička iz kapitala. Napoved vložijo v elektronski obliki, če so v preteklem letu opravili več kot deset obdavčljivih odsvojitvev kapitala. Davčni organ na podlagi prejete napovedi izda odločbo, s katero davčnemu zavezancu odmeri dohodnino od dobička iz kapitala po zgoraj navedenih stopnjah. Tako plačani davek je dokončen davek.

Pri sprejemanju obstoječe davčne zakonodaje, ki ureja obdavčitev dobička iz kapitala, se je sledilo cilju čim manjšega poseganja v odločitve zavezanca o načinu vlaganja na trgu kapitala. Z uvedbo cedularne obdavčitve dohodkov fizičnih oseb iz kapitala naj bi se zagotovilo enostavnejše in administrativno manj zahtevno obdavčevanje, zmanjšali naj bi se stroški obračunavanja in stroški nadzora. Z obdavčitvijo po proporcionalni stopnji pa naj bi se zmanjšal tudi motiv za odlivanje kapitala in povečala mednarodna prepoznavnost Slovenije tudi z vidika relativno atraktivne davčne zakonodaje.

Pomembna značilnost kapitalskih dobičkov, kot ene od oblik dohodka fizičnih oseb je, da so tovrstni dohodki praviloma koncentrirani v razredu davčnih zavezancev z visokimi dohodki. Zaradi navedenega vsaka oprostitev oziroma omilitve sistema obdavčevanja kapitalskih dobičkov zagotavlja davčne ugodnosti v prvi vrsti davčnim zavezancem z visokimi dohodki.

V zvezi z veljavno ureditvijo obdavčevanja dobičkov iz kapitala, po kateri se davčna stopnja znižuje vsakih pet let imetništva kapitala, po 20 letih imetništva pa se dohodnina ne plačuje, je potrebno opozoriti, da se olajšava zagotavlja v obliki zmanjšanja davčne stopnje (tj. za vsakih pet let lastništva se davčna stopnja zmanjša) in ne v obliki zmanjšanja davčne osnove, kar pomeni, da se izgube iz odsvojitve kapitala priznavajo za poračun z dobički iz odsvojitve kapitala, doseženimi v davčnem letu, vedno v celotni višini, ne glede na obdobje imetništva kapitala.

Uvedba takega koncepta obdavčevanja dobička iz kapitala je povečala pomen ustreznega načina vodenja evidenc zalog istovrstnega kapitala (te se vodijo po metodi zaporednih cen - FIFO) in zahtevnost sistema izpolnjevanja davčne obveznosti (npr. kadar zavezanec odsvoji paket delnic, ki jih pridobival v različnih časovnih obdobjih).

Koncept tudi zavezanca vzpodbuja k 'držanju' kapitala vsaj določeno obdobje (tj. vsaj do prvega znižanja davčne stopnje s 25 % na 15 % po petih letih imetništva kapitala) in tako lahko vpliva na njegove odločitve glede odsvojitve kapitala.

Sedanje olajšave, ki so dane zavezancem po ZDoh-2 v obliki zniževanja stopnje dohodnine od dobička iz kapitala z daljšanjem obdobja imetništva kapitala, so nenavadne tudi upoštevaje dejstvo, da si posamezniki dobičke iz kapitala želijo ustvarjati dolgoročno in taki dobički so lahko veliki, kar prispeva k zmožnosti zavezancev plačati davek. Olajšave postavljajo v privilegiran položaj zavezanca s premoženjem, kar spodbuja načelo pravičnosti pri obdavčevanju. Olajšave, ki se postopno povečujejo (z daljšanjem obdobja imetništva), je tudi težko opravičiti v okolju z nizko inflacijo (z vidika učinkovitosti je to sporno, zlasti če se z davčno politiko na tem področju skuša doseči le obdavčitev realnih dobičkov). Nadalje, ugotavljanje trajanja obdobja imetništva kapitala prispeva k večji kompleksnosti izvajanja sistema.

V tej olajšavi bi moral biti 'skrit' precejšen potencial prihodkov, ki bi se lahko porabili drugje za izboljšavo pravičnosti porazdelitve celotnega davčnega sistema.

S predlaganim črtanjem drugega odstavka 132. člena ZDoh-2, s katerim je določeno zniževanje stopenj dohodnine v odvisnosti od trajanja obdobja imetništva kapitala, črtanjem prvega odstavka 96. člena, s katerim je določena oprostitev dohodnine od dobička iz kapitala, doseženega po 20 letih imetništva kapitala, ter spremembo 153. člena zakona, tako da bodo v obdavčitev zajeti tudi dobički iz odsvojitve nepremičnin, pridobljenih pred 1.1.2002, a na način, da se ne bodo obdavčevali dobički ali upoštevale izgube, akumulirane do 1.1.2016, kar je tudi datum, ko naj bi nove rešitve pričele veljati, je mogoče opredeliti naslednje prednosti takega predloga:

- sistemska izenačitev dobičkov iz kapitala (tj. obdavčeni bi bili vsi dobički, ne glede na to, kdaj je bil kapital pridobljen);
- poenostavitev izvajanja (tj. dobičkov ne bi bilo treba več 'razvrščati' v skupine glede na ročnost);
- ne bi bilo več vzpodbude za 'držanje' kapitala (kar lahko ugodno vpliva na likvidnost na trgu kapitala) in s tem tudi ni stimulacije za 'prelivanje' dohodka iz ene vrste dohodka iz kapitala v drugo, manj obdavčeno vrsto dohodka iz kapitala (dividende v kapitalske dobičke);
- stopnja dohodnine, ki velja za dobičke iz kapitala bi se izenačila s stopnjo, ki velja za druge vrste dohodka iz kapitala (dividende in obresti) in dohodke iz oddajanja premoženja v najem, in sicer ne glede na ročnost dobičkov.

V zadnjih petih letih (2010-14) so znašali povprečni letni prihodki državnega proračuna iz

naslova dohodnine od dobička iz kapitala okoli 15 mio evrov, od tega se je 40 % zneska nanašalo na obdavčitev dobička pri odsvojitvi nepremičnin. Iz podatkov napovedi za odmero tega davka po strukturi glede na trajanje imetništva za zadnja tri leta je razvidno, da je večina zavezancev (okoli 55 %) razpolagala z dobičkom iz kapitala, ki so ga imeli v lasti manj kot 5 let. Pri tem je bilo med njimi zavezancev z dobičkom okoli 26 %. Okoli 38 % zavezancev je bilo imetnikov kapitala za čas med 6 in 10 let, okoli 5 % zavezancev je imelo kapital med 11 in 15 let ter manj kot 2 % zavezancev je imelo kapital v lasti med 16 in 20 leti.

Analiza zavezancev, ki so imeli dobičke iz kapitala od odsvojitve nepremičnin za leto 2013 nam prikazuje, da je bila večina zavezancev takih, ki so imeli nepremičnino v lasti manj kot 5 let (okoli 46 %), podoben odstotek (45 %) je bilo zavezancev z obdobjem lastništva med 6 in 10 let, medtem, ko je bilo zavezancev z obdobjem lastništva med 11 in 15 letom le okoli 8 %. Zavezancem, ki odtujijo svoj kapital po poteku 20 let v skladu z ZDoh-2 zaradi veljavne oprostitve ni potrebno napovedati svojih dobičkov, zato podatki v teh primerih niso na voljo.

V okviru reforme 2006 so bile v ZDoh-2 uveljavljene tudi ugodnosti za fizične osebe za dopustne naložbe tveganega kapitala v družbe tveganega kapitala, ki so ustanovljene po Zakonu o družbah tveganega kapitala (Uradni list RS, št. 92/07 in 57/09). Ugodnost je bila uvedena v obliki oprostitve dohodnine od kapitalskih dobičkov, doseženih z odsvojitvijo lastniških deležev v družbi tveganega kapitala. Glede na to, da ugodnost predstavlja državno pomoč, se mora dodeljevati v skladu s pravili za državne pomoči. To pomeni, da morajo davčni zavezanci upoštevati tudi širši okvir oziroma pogoje pri njihovem uveljavljanju. V primeru davčnih ugodnosti za dopustne naložbe tveganega kapitala je ta okvir določen z Zakonom o družbah tveganega kapitala. Navedeno lahko pomeni dodatno administrativno breme oziroma sta uveljavljanje in nadzor težja, kot sta uveljavljanje in nadzor pri splošnih ukrepih. Ni zanemarljivo dejstvo, da so bile navedene ugodnosti na podlagi prehodne določbe ZDoh-2 uveljavljene z zamikom, to je, ne že ob začetku uporabe ZDoh-2 z letom 2007, ampak takrat, ko je bil za tem sprejet Zakon o družbah tveganega kapitala in je bila tudi na njegovi podlagi priglášena shema predmetne državne pomoči ter je Evropska komisija državno pomoč po shemi odobrila. Tekom svoje veljavnosti se navedene ugodnosti niso uveljavljale v znatni meri oziroma se niso uveljavljale. Razlog je tudi, da je k temu pripomogla ekonomska in finančna kriza, ko se niso dosegali občutni dobički.

Okoliščine se spreminjajo tudi na področju tveganega kapitala. V letu 2014 so tako prenehale veljati do tedaj veljavne EU sheme za predmetne državne pomoči in s tem tudi sheme tveganega kapitala. Sprejete so bile nove smernice s preoblikovanim okvirom in cilji glede na okolje v in po krizi ter sodobnejšo usmeritvijo shem državnih pomoči.

2. CILJI, NAČELA IN POGlavITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj predloga zakona je usmerjen k doseganju javnofinančne konsolidacije, kot tudi k zmanjšanju javnofinančnega deficita do leta 2020. V tem okviru je osnovni cilj zagotovitev sredstev za strukturno uravnoteženje javnih financ ob znižanju obremenitve dohodkov z dela, kar bo doseženo z uvedbo posebne davčne obravnave dohodkov v zvezi z nagrajevanjem predvsem visoko strokovne in najproduktivnejše delovne sile, in sicer tudi ob upoštevanju cilja pravičnejše porazdelitve davčnih bremen.

Cilj predloga zakona je tudi usmeriti učinke davčnih potroškov in nespremenjene lestvice za odmero dohodnine, ki vsebuje četrti davčni razred s stopnjo 50 %, kot velja za leto 2015, na področje, ki bi glede na trenutno davčno strukturo po oceni prinašali večje učinke na gospodarsko rast in konkurenčnost. Cilj je večja usmeritev v potroške vezane na delovno silo, predvsem visoko strokovno in najproduktivnejšo delovno silo, s prestrukturiranjem davčnih potroškov na ravni davkov na dohodek.

2.2 Načela

Načela tega zakona v splošnem ne odstopajo od temeljnih načel veljavnega zakona. V predlogu zakona se tako izhaja iz načela splošne davčne obveznosti, načela obdavčitve svetovnega dohodka, enake oziroma primerljive davčne obravnave davčnih zavezancev v enakem oziroma primerljivem položaju in sposobnosti za plačilo davka.

1.3 Poglavitne rešitve

V predlogu zakona je predlagano:

- sprememba olajšave za vlaganja v raziskave in razvoj, in sicer se predlaga znižanje davčne olajšave s sedanjih 100 % na 50 % zneska vlaganja v raziskave in razvoj v davčnem letu;
- črtanje olajšave za zaposlovanje;
- sprememba olajšave za investiranje v okviru dohodka iz dejavnosti in dohodka iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti s sedanjih 40 % na 20 % investiranega zneska v opremo in neopredmetena dolgoročna sredstva oziroma tudi v določena osnovna sredstva v okviru osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti;
- črtanje olajšave za donacije za izplačila političnim strankam;
- sprememba stopnje dohodnine od dobička iz kapitala in sicer tako, da se črta drugi odstavek 132. člena ZDoh-2, s katerim je določeno zniževanje stopenj dohodnine v odvisnosti od trajanja obdobja imetništva kapitala, da se črta prvi odstavek 96. člena, s katerim je določena oprostitvev dohodnine od dobička iz kapitala, doseženega po 20 letih imetništva kapitala, ter da se spremeni 153. člen zakona, tako da bodo v obdavčitev zajeti tudi dobički iz odsvojitve nepremičnin, pridobljenih pred 1.1.2002, a na način, da se ne bodo obdavčevali dobički ali upoštevale izgube, akumulirane do 1.1.2016, kar je tudi datum, ko naj bi nove rešitve pričele veljati;
- črtanje oprostitve dohodnine od dobička iz kapitala, doseženega pri odsvojitvi deleža v družbah tveganega kapitala;
- podaljšanje veljavnosti četrtega davčnega razreda z mejno davčno stopnjo 50 % do leta 2020.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Ocena poglavitnih rešitev predloga zakona je bila narejena na osnovi obračuna akontacije dohodnine in dohodnine od dohodka iz dejavnosti za leto 2014 ter odmere dohodnine za leto 2013.

Simulacija učinkov pokaže, da bi znižanje stopnje olajšave za investiranje s 40 % na 20 % investiranega zneska letno zvišala davek od dohodka iz dejavnosti za 8,4 mio eurov, znižanje stopnje olajšave za vlaganja v raziskave in razvoj pa za 0,2 mio eurov. Ukinitvev olajšave za zaposlovanje in olajšave za izplačila političnim strankam bi imela zanemarljiv vpliv na prihodke državnega proračuna iz naslova dohodnine. Zaradi načina plačevanja davka (akontacije, poračun), bo prvi učinek na prihodke državnega proračuna viden šele v letu 2017, ko bodo prihodki višji za okoli 16,4 mio eurov, v letu 2018 pa se bodo znižali za 7,8 mio eurov, a bodo še vedno za 8,6 višji kot bi bili brez sprememb in ukinitvev olajšav.

Na podlagi razpoložljivih podatkov je ocenjeno, da bodo, ob predpostavki izenačitve stopnje za vse kapitalske dobičke ne glede na trajanje imetništva in v primeru enotne stopnje v višini 25 %, dodatni letni prihodki iz naslova tega davka v povprečju znašali okoli 8 mio eurov, od tega 2 mio eurov letno od kapitalskih dobičkov pri odsvojitvi nepremičnin. Pri tem poudarjamo, da pri navedeni oceni niso upoštevani dodatni prihodki v primeru ukinitvev oprostitvev za odtujitev kapitala v primeru, ko je trajanja imetništva daljše od 20 let, upoštevajoč dejstvo, da s temi

podatki ne razpolagamo. Zaradi povišanja davčne stopnje, ki bo za lastništvo nad 5 let višja, ocenjujemo, da bo lahko že v letu pred uveljavitvijo zakona prišlo do unovčevanja kapitalskih dobičkov od vrednostnih papirjev v primeru, ko je torej čas lastništva nad 5 let. Ob predpostavki, da bodo zavezanci realizirali že v tem letu vsaj tri četrtine vseh dobičkov, kjer je čas lastništva nad 5 let, ocenjujemo, da bodo prihodki v letu 2016 višji za okoli 37 mio eurov.

Zgoraj opisanega ravnanja pa sicer ne pričakujemo pri zavezancih, ki bodo ustvarili kapitalski dobiček pri odsvojitvi nepremičnine. Tu bo učinek na prihodke državnega proračuna iz naslova dohodnina od dobička iz kapitala pri odsvojitvi nepremičnin okoli 2 mio evrov letno v vseh letih od 2017 naprej.

Podaljšanje veljavnosti lestvice za odmero dohodnine z dodatnim četrtem davčnim razredom s stopnjo 50 % pomeni, da bodo, ob upoštevanju podatkov odmere dohodnine za leto 2013, po oceni prihodki iz naslova dohodnine v letu 2016 višji za okoli 16 mio eurov, glede na predvidene prihodke državnega proračuna v Sprejetem proračunu za naslednje leto.

Ocenjuje se, da bodo imele predlagane rešitve predloga zakona za posledico višje prihodke iz naslova dohodnine in sicer v skupnem znesku 32,4 mio eurov. Upoštevajoč sistem pobiranja tega davka med letom, bo prišlo do povečanja prihodkov državnega proračuna iz naslova dohodnine že v letu 2016 in sicer bo po oceni za okoli 53 mio eurov dodatnih prihodkov, v letu 2017 jih bo za približno 20,6 mio eurov manj glede na leto prej, medtem, ko bo v letu 2018 za 7,8 mio eurov manj prihodkov kot v letu 2017.

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za druga javno finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ne bodo potrebna dodatna proračunska sredstva.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

- Prikaz ureditev davčne obravnave dohodkov iz dejavnosti z vidika davčnih olajšav (olajšave za investiranje, olajšave za zaposlovanje in olajšave za vlaganja v raziskave in razvoj) v drugih pravnih sistemih¹

Avstrija

V Avstriji se fizičnim osebam, ki opravljajo dejavnost, prizna olajšava za raziskave in razvoj, pod pogojem, da gre za sistematično raziskovanje na podlagi znanstvenih metod, namen raziskovanja in razvoja pa je izboljšanje znanja in njegova aplikacija v gospodarski dejavnosti. Olajšava se prizna v višini 10 % stroškov za raziskave in razvoj.

V Avstriji fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, nimajo olajšave za investicije od 1.1.2001 dalje, razen za sredstva, ki so bila pridobljena ali izdelana pred 1.1.2001. V tem primeru je olajšava določena kot odhodek v višini določenega odstotka od stroška amortizacije osnovnega sredstva (ki se je priznal dodatno k strošku amortizacije in se ga uveljavlja v letu pridobitve sredstva).

¹ Vir: European Tax Handbook: IBFD; 2015

Madžarska

Na Madžarskem se fizičnim osebam, ki opravljajo dejavnost, prizna olajšava za vlaganja v osnovne in aplikativne raziskave ter eksperimentalni razvoj, in sicer v višini trikratnega zneska davčno priznanega odhodka za te namene, vendar ne več kot 50 milijonov HUF.

Fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, lahko poleg stroška za prispevke za socialno varnost, kot splošnega stroška, uveljavljajo še znižanje davčne osnove za znesek prispevkov za socialno varnost za obdobje največ 12 mesecev, če zaposlijo vajenca po opravljenem izpitu, ali nezaposleno osebo ali zapornika.

Na Madžarskem se malim podjetnikom prizna investicijska olajšava, na način, da se davčna osnova zmanjša za investicijske stroške, ki nastanejo, ko se poslovna sredstva da v uporabo v višini zneska, ki je nižji od 30 milijonov HUF in ne višji od zneska podjetniškega neto dohodka, pod pogojem, da zaposluje manj kot 250 delavcev.

Sistemi obdavčitve fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost, v nekaterih državah članicah EU, kot so npr. Belgija, Češka, Danska, Španija, Francija, Slovaška, Švedska, ne vsebujejo olajšav za investiranje, zaposlovanje ter raziskave in razvoj.

- Prikaz ureditev obdavčevanja dobička iz kapitala²:

V Avstriji se z dohodnino obdavčujejo dobički iz kapitala, če so realizirani v okviru poslovanja, kot špekulativni dobički ali dobički iz odsvojitve delnic, ki tvorijo pretežni lastniški delež. Od 1. aprila 2012 se kapitalski dobički iz odsvojitve nepremičnin obdavčujejo ne glede na obdobje imetništva po proporcionalni stopnji 25%. Za nepremičnine, pridobljene pred 1. aprilom 2002, lahko veljajo nižje stopnje davka. Od 1. januarja 2013, davek odtegnejo in plačajo davčnemu organu notarji in odvetniki, prek katerih se izvajajo prenosi nepremičnin. Kapitalski dobički iz prodaje glavnega prebivališča ali stavb, ki jih je zgradil davčni zavezanec, so pod določenimi pogoji oproščeni davka. Od 1. aprila 2012 se kapitalski dobički, realizirani kot investicijski dohodek iz investicijskega premoženja in iz izvedenih finančnih instrumentov, obdavčijo s končnim davčnim odtegljajem po stopnji 25%.

Na Češkem so dobički iz kapitala obdavčeni z dohodnino kot del skupnega (sintetičnega) dohodka zavezanca po proporcionalni davčni stopnji (15 %). Vključujejo se v skupino 'dohodka iz kapitala' ali 'drugega dohodka', odvisno od primera. Ni indeksacije; inflacijski dobički so v celoti obdavčeni. Kapitalski dobički iz prodaje neposlovnega premoženja so oproščeni davka po petih letih imetništva. Kapitalski dobički iz odsvojitve nepremičnin so na splošno oproščeni davka, če je davčni zavezanec nepremičnino uporabljal kot glavno prebivališče v zadnjih dveh letih pred prodajo. Če je tako nepremičnino uporabljal kot glavno prebivališče v krajšem obdobju, kot zadnji dve leti pred prodajo, velja oprostitev pod pogojem, da se dobički uporabijo za stanovanjske namene davčnega zavezanca. Kapitalski dobički iz prodaje premičnega neposlovnega premoženja so oproščeni davka, z izjemo kapitalskih dobičkov iz prodaje motornih vozil, letal in ladij, ki so oproščeni davka po enem letu imetništva. Kapitalski dobički iz prodaje vrednostnih papirjev, deležev in udeležbenih pravic se obdavčijo kot drugi dohodek. Kapitalski dobički iz vrednostnih papirjev so oproščeni do višine 100.000 CZK letno. Če je limit presežen, so kapitalski dobički iz vrednostnih papirjev oproščeni po treh letih imetništva, če je direktna udeležba investitorja v kapitalu ali glasovalnih pravicah izdajatelja ni presegala 5% kadarkoli v 24 mesecih pred prodajo. Dobički iz drugih vrednostnih papirjev, delnic ali udeležbenih pravic so oproščeni po petih letih imetništva.

V Estoniji kapitalski dobički niso obdavčeni z dohodnino ločeno, temveč so vključeni v

² Vir: European Tax Handbook: IBFD; 2015

obdavčljivi dohodek in obdavčeni po splošni stopnji (20 %). Davka so oproščeni dobički iz kapitala iz prodaje nepremičnine, ki je bila prebivališče davčnega zavezanca pred prodajo (z omejitvijo na eno prodajo v dvehletnem obdobju); dobički iz prodaje počitniške hiše, če jo je zavezanec imel vsaj dve leti in velikost parcele ne presega 0,25 ha; dobički v zvezi z različnimi programi glede vračanja razlaščenega premoženja in privatizacijo gospodarstva; dobički iz prodaje premičnega premoženja v osebni rabi zavezanca; in dobički iz zamenjave delnic v teku združenj, delitev in drugih reorganizacij. Od 1.1.2011 se kapitalski dobički iz odsvojitve finančnega premoženja (npr. delnic in vrednostnih papirjev, s katerimi se javno trguje v katerikoli od EGS ali OECD držav, ali pod določenimi pogoji v drugih državah, enot v investicijskih skladih, naložbenih depozitov) ne obdavčujejo, če je bilo to premoženje pridobljeno s sredstvi, položenimi na investicijski račun, ki ga je zavezanec za ta namen odprl pri kreditni instituciji v EGS ali OECD državi, in se prihodki iz odsvojitve nakažejo nazaj na ta račun. Taki dobički se obdavčijo šele, ko so dvignjeni z investicijskega računa (ker se domneva, da bodo porabljeni).

Na Finskem so dobički iz kapitala iz prodaje premoženja vključeni med dohodke iz kapitala, ki se obdavčujejo po progresivnih stopnjah (30 % za dohodke do 30.000 EUR in 33 % za dohodek nad tem zneskom). Dobički se izračunajo kot razlika med prihodki iz odsvojitve in nabavno vrednostjo. Zavezanec lahko namesto dejanske nabavne vrednosti upošteva domnevno vrednost v višini 20% prihodkov iz odsvojitve (40 %, če je premoženje v imetništvu vsaj 10 let). Dobički iz odsvojitve bivališča oproščeni davka, če je bilo bivališče uporabljano kot stalno prebivališče davčnega zavezanca nepretrgano vsaj dve leti, ko je bilo v lasti zavezanca. Za določene kapitalske dobički veljajo pod določenimi pogoji oprostitev.

V Latviji so dobički iz kapitala iz prodaje izdelanega premoženja ali pridobljenega za namen prodaje, obdavčijo z dohodnino kot navaden dohodek. Večina dobičkov iz prodaje posameznikovega kapitalskega premoženja, vključno z delnicami in drugimi vrednostnimi papirji ter nepremičninami, se obdavčijo po posebni davčni stopnji (15 %). Dobiček iz prodaje nepremičnin je oproščen, če je bila nepremičnina v imetništvu zavezanca vsaj 60 mesecev in je bila vsaj v zadnjih 12 mesecih pred odsvojitvijo registrirano glavno prebivališče prodajalca. Obdavčujejo se kapitalski dobički iz odsvojitve delnic, vrednostnih papirjev in drugih finančnih instrumentov, investicijskih kuponov, dolžniških instrumentov, nepremičnin, podjetij, intelektualne lastnine ter investicijskega zlata ter drugih dragih kovin ter predmetov, s katerimi se trguje na valutnih in blagovnih borzah. Izgube se lahko poračunajo z dobički v istem letu, vendar se razlika ne more prenašati v prihodnja leta in ne odšteti od dohodka.

- **Prikaz ureditve lestvic za odmero dohodnine³**

Avstrija je v letu 2015 pripravila davčno reformo in spremenila dohodninsko lestvico. Tako z letom 2016 povečujejo število dohodninskih razredov in sicer iz štiri (1 davčni razred z 0 % mejno stopnjo, sledita razreda z mejnima stopnjama 36,5 %, 43,2 % in zadnji razred z mejno stopnjo 50 %) na sedem. Spodnji davčni razred je še vedno nulti razred, sledijo pa davčni razredi z mejnimi stopnjami 25 %, 35 %, 42 %, 48 %, 50 % in zadnji davčni razred z mejno stopnjo 55 %. Nulti razred se nanaša na obdavčljiv dohodek do 11.000 eurov, kot pred reformo, medtem, ko se v splošnem znižujejo mejne davčne stopnje glede na obdavčljivi dohodek, razen za zelo visoke obdavčljive dohodke (nad 1 milijon eurov) v najvišjem razredu. Za obdavčljiv dohodek do 18.000 eurov je stopnja 25 %, za obdavčljiv dohodek do 31.000 eurov je stopnja 35 %, za obdavčljiv dohodek do 60.000 eurov je stopnja 42 %, za obdavčljiv dohodek do 90.000 eurov je stopnja 48 %, za obdavčljiv dohodek 1 milijon eurov je stopnja 50 % in za obdavčljiv dohodek nad 1 milijon eurov je stopnja 55 %.

Italija ima progresivno davčno lestvico od leta 2007. Imajo pet davčnih razredov in sicer z mejnimi stopnjami 23 %, 27 %, 38 %, 41 % in 43 %. Do 15.000 eurov dohodka je stopnja 23 %,

³ Vir: European Tax Handbook: IBFD; 2015 in za Avstrijo tudi svetovni splet

do 28.000 eurov dohodka je stopnja 27 %, do 55.000 eurov dohodka je stopnja 38%, do 75.000 eurov dohodka je stopnja 41 % in nad 75.000 eurov dohodka je stopnja 43 %. Navedene mejne davčne stopnje so povečane z regionalnimi (to je dodatnimi) davki, ki se gibljejo od 1,23 % do 3,33 %. Nadalje so lahko stopnje povečane z mestnimi in pokrajinskimi (to je dodatnimi) davki, ki jih določa vsako mesto in pokrajina sama v skupni stopnji do 0,9 %. Poleg tega, je Italija za davčna leta 2014, 2015 in 2016 progresivno lestvico povišala za 3 % dodatnega davka imenovanega solidarnostni prispevek za rezidente, ki presegajo 300.000 EUR letnega dohodka.

Hrvaška ima tri davčne razrede, in sicer z mejnimi stopnjami 12 %, 25 % in 40 %. Do 26.000 hrvaških kun (v nadaljnjem besedilu: HRK) obdavčljivega dohodka je stopnja 12 %, do 158.400 HRK obdavčljivega dohodka je stopnja 25 % in nad 158.400 HRK obdavčljivega dohodka je stopnja 40 %. Poleg tega nekatera mesta naložijo dodatni davek na dohodek. Stopnje dodatnega davka določijo lokalne oblasti v stopnjah 10 %, 12 %, 15 %, 18 %. Občine lahko določijo davčno stopnjo, ki ne sme biti višja od 10 %. Mesto z populacijo manj kot 30.000 prebivalcev, lahko določi davčno stopnjo, ki ne sme biti višja od 12 %. Mesto z populacijo več kot 30.000 prebivalcev, lahko določi davčno stopnjo, ki ne sme biti višja od 15 %. Glavno mesto Zagreb lahko določi davčno stopnjo, ki ne sme biti višja od 18 %. Trenutno najvišja stopnja dodatnega davka, ki ga naložijo mesta je 18 % in se uporablja za mesto Zagreb.

V evropskem pravnem redu na področju obdavčevanja dohodkov fizičnih oseb ni posebnih usklajevalnih pravil, zato se obdavčevanje dohodkov fizičnih oseb ne usklajuje s pravnim redom Evropske skupnosti. Države članice EU svobodno oblikujejo sisteme obdavčevanja dohodkov fizičnih oseb, pri čemer morajo zagotavljati združljivost nacionalnih zakonodaj s Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne bo imel povečanih administrativnih posledic v postopkih oziroma v poslovanju davčnega organa.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

S predlogom zakona se davčnim zavezancem ne nalagajo nove administrativne obveznosti.

Predlog zakona ne bo imel povečanih administrativnih posledic za obveznosti davčnih zavezancev do davčnega organa.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne vpliva na okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

S predlogom zakona se za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost, ukinja olajšava za zaposlovanje in donacije političnim strankam ter znižuje olajšava za zaposlovanje, olajšava za vlaganja v raziskave in razvoj ter olajšava za investiranje. S tem se posameznim davčnim zavezancem lahko nekoliko dvigne davčna obveznost iz naslova dohodnine, kar pa v splošnem ni mogoče trditi za vse fizične osebe, ki opravljajo dejavnost. Ob tem pa je potrebno upoštevati tudi, da je predmetni zakon del paketa sprememb na davčnem področju, ki so usmerjene v razbremenitev stroškov dela, in se zato upoštevajo pričakovane učinke davčnega paketa kot celote, to je povečati konkurenčnost in posledično zaposlenost in gospodarsko rast, v splošnem

ocenjuje oziroma pričakuje pozitivne učinke za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona lahko posredno vpliva na socialni položaj posamezne fizične osebe, ki opravlja dejavnost, pri čemer pa je obseg vpliva odvisen od izpolnjevanja pogojev v posameznem koledarskem letu za uveljavljanje davčnih olajšav, ki se znižujejo oziroma ukinjajo, ter od položaja posameznega davčnega zavezanca z vidika ukrepov, ki so usmerjeni v razbremenitev stroškov dela. Upošteva pričakovane učinke davčnega paketa kot celote, to je povečati konkurenčnost in posledično zaposlenost in gospodarsko rast, se sicer v splošnem pričakuje pozitivne učinke za socialno področje.

Podaljšanje veljavnosti lestvice za odmero dohodnine z dodatnim četrtem davčnim razredom s stopnjo 50 % pomeni, da ne bo prišlo do razbremenitve zavezancev z dohodki nad ravniyo 5 povprečnih plač v Republiki Sloveniji. Namreč v primeru, da do podaljšanja veljavnosti lestvice s štirimi davčnimi razredi ne bi prišlo, bi se jim dohodnina v povprečju znižala za 10 %, tistim z dohodki nad 10 povprečnih plač pa za 15 %.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne vpliva na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

/

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Predstavitev sprejetega zakona:

Za izvajanje zakona je pristojna Finančna uprava Republike Slovenije, ki bo na običajen način poskrbela tudi za obveščanje zavezancev o novostih v predlogu zakona.

- b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje zakona spremlja Ministrstvo za finance skladno s svojimi pristojnostmi.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Predlog je bil dne ... predstavljen

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- dr. Dušan Mramor, minister za finance,
- mag. Mateja Vrničar, državna sekretarka, Ministrstvo za finance,
- Irena Sodin, državna sekretarka, Ministrstvo za finance,
- Metod Dragonja, državni sekretar, ministrstvo za finance,
- mag. Irena Popovič, generalna direktorica Direktorata za sistem davčnih, carinskih in drugih javnih prihodkov, Ministrstvo za finance,
- Jožica Kastelic, vodja Sektorja za sistem obdavčitve dohodkov in premoženja, Ministrstvo za finance,
- Lucija Perko Vovk, podsekretarka, Ministrstvo za finance,
- mag. Edina Ključanin, podsekretarka, Ministrstvo za finance,
- mag. Petra Istenič, podsekretarka, Ministrstvo za finance,

– mag. Marko Potočnik, podsekretar, Ministrstvo za finance.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15 in 55/15) se v prvem odstavku 61. člena število »100« nadomesti s številom »50«.

2. člen

61.a člen se črta.

3. člen

V 66. členu se črta tretji odstavek in besedilo četrtega odstavka, ki se glasi: »in za znesek, ki je enak trikratni povprečni mesečni plači na zaposlenega pri zavezancu iz tretjega odstavka tega člana,«.

4. člen

V prvem odstavku 66.a člena se število »40« nadomesti s številom »20«.

5. člen

V prvem odstavku 73.a člena se število »40« nadomesti s številom »20«.

6. člen

V 96. členu se črta prvi odstavek.

V drugem odstavku, ki postane prvi odstavek, se na koncu 4. točke podpičje nadomesti s piko ter črta 5. točka.

V tretjem odstavku, ki postane drugi odstavek, se besedilo »in drugega« črta.

V četrtem odstavku, ki postane tretji odstavek, se beseda »drugega« nadomesti z besedo »prvega«.

7. člen

V 97. členu se črta četrti odstavek.

Peti odstavek postane četrti odstavek.

8. člen

V 132. členu se črta drugi odstavek.

9. člen

153. člen se spremeni tako, da se glasi:

»153. člen

(uporaba 98. člena tega zakona glede nepremičnine, pridobljene pred 1. januarjem 2002)

(1) Za nabavno vrednost nepremičnine, pridobljene pred 1. januarjem 2002, se šteje posplošena tržna vrednost nepremičnine, ugotovljena s predpisi o množičnem vrednotenju nepremičnin in pripisana nepremičnini v registru nepremičnin dan 1. januarja 2016.

(2) Ne glede na prvi odstavek tega člena se za nabavno vrednost nepremičnine, pridobljene pred 1. januarjem 2002, šteje primerljiva tržna cena nepremičnine na dan 1. januarja 2016, če jo davčni zavezanec dokazuje s cenitvijo nepremičnine, ki jo je opravil pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin v skladu s predpisano metodologijo.

(3) V primeru odsvojitve nepremičnine, pridobljene pred 1. januarjem 2002, se med stroške iz 1. točke sedmega odstavka 98. člena tega zakona všttevajo le tisti stroški, ki so nastali na dan 1. januarja 2016 ali po njem.

(4) Stroški, ki jih je plačal zavezanec v zvezi s cenitvijo nepremičnine iz drugega odstavka tega člena, se všttevajo med stroške iz 3. točke sedmega odstavka 98. člena tega zakona.«.

10. člen

V 159. členu se črta 4. točka.

Dosedanja 5. točka postane 4. točka.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

11. člen

(1) Zavezanec, ki ima na dan začetka uporabe tega zakona pravico do zniževanja davčne osnove po 61.a členu Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15 in 55/15; v nadaljnjem besedilu: ZDoh-2), davčno osnovo lahko znižuje pod pogoji in do poteka obdobja iz 61.a člena ZDoh-2.

(2) Za zavezanca, ki je pridobil delež v družbi tveganega kapitala pred potekom sheme državne pomoči za tvegan kapital za tega zavezanca in izpolnjuje pogoje po 5. točki drugega odstavka 96. člena ZDoh-2, se določba 5. točke drugega odstavka 96. člena ZDoh-2 uporablja do odsvojitve tega deleža.

(3) Za leta 2016 do vključno leta 2020 se ne glede na prvi odstavek 122. člena zakona določi dodatna stopnja dohodnine v višini 50%, če znaša neto letna davčna osnova nad 70.907,20 eurov.

(4) Prva uskladitev zneska neto davčne osnove iz prejšnjega odstavka se opravi v skladu z drugim in tretjim odstavkom 122. člena zakona.

12. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se od 1. januarja 2016 dalje.

Do začetka uporabe spremenjenega 61., 61.a, 66., 66a, 73.a, 96., 97., (122.) 132. in 153. člena se uporabljajo določbe 61., 61.a, 66., 66.a in 73.a, 96., 97., 132. in 153. člena ZDoh-2.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S tem členom se višina olajšave za vlaganja v raziskave in razvoj, ki je določena s 61. členom zakona, zniža s sedanjih 100% na 50% zneska, ki predstavlja vlaganja v raziskave in razvoj v davčnem letu. S predmetno spremembo se v vsebinsko opredelitev olajšave ne posega. V povezavi z drugim odstavkom 61. člena zakona to pomeni, da na neizkoriščene zneske olajšave za vlaganja do začetka uporabe te novele zakona, ta sprememba ne vpliva.

K 2. členu

S tem členom se črta olajšava za zaposlovanje, določena z 61.a členom zakona.

K 3. členu

S tem členom se spreminja 66. člen zakona, s čimer se ukinja možnost koriščenja olajšave za donacije za zneske izplačil političnim strankam. Navedeno sledi spremembi zakona, ki ureja politične stranke, s katerim je bila uveljavljena prepoved financiranja političnih strank tudi s strani samostojnih podjetnikov posameznikov in posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost.

K 4. členu

S tem členom se višina olajšave za investiranje, ki je določena s 66.a členom zakona, zniža s sedanjih 40% na 20% investiranega zneska v opremo in v neopredmetena dolgoročna sredstva v davčnem letu. S predmetno spremembo se v vsebinsko opredelitev olajšave ne posega. V povezavi s petim odstavkom 66.a člena zakona to pomeni, da na neizkoriščene zneske olajšave za vlaganja do začetka uporabe te novele zakona, ta sprememba ne vpliva.

K 5. členu

S tem členom se višina olajšave za investiranje v osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost, ki je določena s 73.a členom zakona, zniža s sedanjih 40% na 20% vložene zneska v osnovna sredstva in opremo v povezavi z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo v okviru kmečkega gospodinjstva ali agrarne skupnosti v davčnem letu. S predmetno spremembo se v vsebinsko opredelitev olajšave ne posega. V povezavi s četrtem odstavkom 73.a člena zakona to pomeni, da na neizkoriščene zneske olajšave za vlaganja do začetka uporabe te novele zakona, ta sprememba ne vpliva.

K 6. členu

S črtanjem prvega odstavka 96. člena se predlaga, da se dohodnina plačuje tudi od dobička iz kapitala, doseženega pri odsvojitvi kapitala po 20 letih imetništva kapitala.

S črtanjem 5. točke drugega odstavka 96. člena se predlaga odprava oprostitve plačevanja dohodnine od dobička iz kapitala, doseženega z odsvojitvijo deleža, pridobljenega na podlagi naložb tveganega kapitala v družbo tveganega kapitala, ustanovljeno v skladu z zakonom, ki ureja družbe tveganega kapitala.

Shema N 253/2007 Ukrep tveganega kapitala je bila potrjena s strani Evropske komisije dne 13. 6. 2008 kot skladna s smernicami Skupnosti o državni pomoči za spodbujanje naložb tveganega kapitala v mala in srednje velika podjetja (Ul. C 194, 18.8.2006). Pravna podlaga sheme so Zakon o družbah tveganega kapitala (Uradni list RS, št. 92/07 in 57/09), Zakon o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15 in 55/15), Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12,

81/13, 50/14, 23/15 in 82/15) in Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13 in 55/15). Smernice Skupnosti o državni pomoči za spodbujanje naložb tveganega kapitala v mala in srednje velika podjetja so prenehale veljati dne 30. 6. 2014. Zato je tudi shema N 253/2007 Ukrep tveganega kapitala prenehala in pomoči po pogojih navedene sheme niso več dovoljene. Zaradi navedenega davčnih ugodnosti ni več mogoče koristiti in zato ta člen določa črtanje določbe, na podlagi katere so dobički iz odsvojitve lastniških deležev, pridobljenih na podlagi naložb tveganega kapitala oproščeni dohodnine.

V zvezi s predlaganim črtanjem 5. točke drugega odstavka 96. člena zakona se predlaga prehodna določba, in sicer v drugem odstavku 12. člena tega zakona.

Predlagane spremembe v dosedanjem tretjem in četrtem odstavku 96. člena zakona so redakcijske narave.

K 7. členu

Predlagana sprememba je povezana s predlaganim črtanjem drugega odstavka 132. člena zakona iz 8. člena tega zakona. S črtanjem drugega odstavka 132. člena zakona bi se določilo, da se dohodnina od dobička iz kapitala plačuje po stopnji 25%, ne glede na obdobje imetništva kapitala (torej se stopnja z daljšanjem obdobja ne bi več zniževala). Ker različna obdobja imetništva kapitala tako po novem ne bi več vplivala na višino stopnje dohodnine, ki se plačuje od dobička iz kapitala, se predlaga tudi črtanje četrtega odstavka 97. člena zakona, s katerim je določen način razdelitve letne pozitivne davčne osnove od dobička iz kapitala med posamezna obdobja imetništva kapitala

Predlagana sprememba v dosedanjem petem odstavku je redakcijske narave.

K 8. členu

Predlaga se črtanje drugega odstavka 132. člena zakona, po katerem se stopnja dohodnine od dobička iz kapitala, ki se po prvem odstavku 132. člena zakona plačuje po stopnji 25%, znižuje vsakih pet let imetništva kapitala in znaša po dopolnjenih petih letih imetništva kapitala 15%, po dopolnjenih desetih letih imetništva kapitala 10% in po dopolnjenih 15 letih imetništva kapitala 5%.

S predlagano spremembo bi se torej določilo, da bi se dohodnina od dobička iz kapitala plačevala po stopnji 25% iz prvega odstavka 132. člena zakona, ne glede na obdobje imetništva kapitala. To pomeni, da se stopnja z daljšanjem obdobja imetništva kapitala ne bi več zniževala.

K 9. členu

Z novim 153. členom zakona se predlaga odprava oprostitve plačevanja dohodnine od dobička iz kapitala, doseženega z odsvojitvijo nepremičnin, ki so bile pridobljene pred 1. januarjem 2002. Tako se predlaga, da se v obdavčitev zajamejo tudi dobički iz odsvojitve tovrstnih nepremičnin, a le dobički/izgube, doseženi oziroma realizirani po 1. januarja 2016..

S prvim in drugim odstavkom novega 153. člena se tako predlaga, da se za nabavno vrednost tovrstne nepremičnine upošteva posplošena tržna vrednost nepremičnine ali primerljiva tržna cena nepremičnine na dan 1. januarja 2016, s čemer bi se zagotovilo, da se ne obdavčujejo dobički in ne priznavajo izgube, nastale pred dnem uvedbe obdavčitve tovrstnih dobičkov. Po predlogu se za nabavno vrednost nepremičnine, pridobljene pred 1. januarjem 2002, šteje posplošena tržna vrednost nepremičnine, ugotovljena s predpisi o množičnem vrednotenju nepremičnin in pripisana nepremičnini v registru nepremičnin na dan 1. januarja 2016 (*op. davčni organ bo za namene izvajanja te določbe prevzel podatke iz registra nepremičnin po stanju na dan 1. januarja 2016*). Ne glede na navedeno pa bi se po predlogu za nabavno vrednost nepremičnine, pridobljene pred 1. januarjem 2002, lahko štela tudi primerljiva tržna cena nepremičnine na dan 1. januarja 2016, če bi jo davčni zavezanec dokazoval s cenitvijo nepremičnine, ki bi jo opravil pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin (torej cenilec s pooblastilom na podlagi zakona, ki ureja revidiranje) v skladu s predpisano metodologijo.

S tretjim odstavkom se predlaga, da se v primeru odsvojitve nepremičnine, pridobljene pred 1. januarjem 2002, med stroške iz 1. točke sedmega odstavka 98. člena zakona (tj. vrednost na nepremičnini opravljenih investicij in stroškov vzdrževanja, ki povečujejo uporabno vrednost nepremičnine, če jih je plačal zavezanec), ki se po prvem odstavku 98. člena zakona všteta v

vrednost take nepremičnine ob pridobitvi, všttevajo le tisti stroški, ki so nastali na dan 1. januarja 2016 ali po njem, saj se za nabavno vrednost tovrstne nepremičnine po predlogu šteje njena vrednost (posplošena tržna vrednost nepremičnine ali primerljiva tržna cena nepremičnine) na dan 1. januarja 2016.

S četrtem odstavkom se predlaga, da se stroški, ki jih je plačal zavezanec v zvezi s cenitvijo nepremičnine iz predlaganega drugega odstavka tega člena, všttevajo med stroške iz 3. točke sedmega odstavka 98. člena zakona (torej se lahko priznajo največ do višine 188 EUR), ne glede na to, ali je vrednost nepremičnine možno ugotoviti na drug način (tj. z upoštevanjem posplošene tržne vrednosti nepremičnine, ugotovljene s predpisi o množičnem vrednotenju nepremičnin in pripisane nepremičnini v registru nepremičnin na dan 1. januarja 2016).

K 10. členu

Predlagana sprememba je redakcijske narave in je potrebna zaradi predlagane spremembe v 6. členu tega zakona (tj. zaradi predlaganega črtanja 5. točke drugega odstavka 96. člena zakona). Minister, pristojen za finance je na podlagi 4. točke 159. člena ZDoh-2 in drugega odstavka 100. člena ZDDPO-2 dne 18. septembra 2008 izdal Obvestilo o uveljavitvi in začetku uporabe olajšave oziroma ugodnosti v zvezi s tveganim kapitalom (Uradni list RS, št. 92/08).

K 11. členu

S prvim odstavkom tega člena se določa prehodno ureditev za zavezance, ki imajo na dan začetka uporabe tega zakona pravico do zniževanja davčne osnove zaradi olajšave za zaposlovanje. Davčno osnovo si po začetku uporabe te novele zakona lahko znižujejo pod pogoji in do poteka 24-mesečnega obdobja po zakonu, veljavnem pred to spremembo.

Z drugim odstavkom tega člena se določa prehodno ureditev za davčno obravnavo dobičkov iz kapitala - doseženih pri odsvojitvi deležev, pridobljenih na podlagi naložb tveganega kapitala v družbi tveganega kapitala - v času po razveljavitvi davčne oprostitve iz 5. točke drugega odstavka 96. člena zakona, ki se predlaga s tem zakonom. S 5. točko drugega odstavka 96. člena zakona, ki se s tem zakonom razveljavlja, je določena davčna oprostitvev dobička iz kapitala, doseženega pri odsvojitvi deleža, pridobljenega na podlagi naložb tveganega kapitala v družbi tveganega kapitala. Za zavezanca, ki je pridobil delež v družbi tveganega kapitala pred potekom sheme državne pomoči za tvegan kapital za tega zavezanca in izpolnjuje pogoje po razveljavljeni 5. točki drugega odstavka 96. člena zakona, se bo razveljavljena določba 5. točke drugega odstavka 96. zakona še uporabljala ob odsvojitvi tovrstnega deleža po uveljavitvi tega zakona. Potek sheme državne pomoči je vezan na pravila za državne pomoči.

S tretjim odstavkom se ureja prehodno ureditev za lestvico za odmero dohodnine, ki je določena s 122. členom zakona, in sicer za leta od leta 2016 do vključno leta 2020. Za navedena leta se uvaja četrti dohodninski razred za neto davčno osnovo nad 70.907,20 eurov in z mejno davčno stopnjo 50%. S tem se podaljšuje prehodno ureditev lestvice za odmero dohodnine s četrtem davčnim razredom, ki je bila uveljavljena z Zakonom za uravnoteženje javnih financ za leto 2013, 2014 in 2015.

K 12. členu

S prvim odstavkom tega člena se določa uveljavitev in začetek uporabe tega zakona. Zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se od 1. januarja 2016 dalje.

Z drugim odstavkom tega člena pa se določa uporabo posameznih členov zakona, veljavnega do uveljavitve tega zakona, še do začetka uporabe tega zakona, ki se začne s 1. januarjem 2016.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

61. člen

(olajšava za vlaganja v raziskave in razvoj)

(1) Zavezanec lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 100% zneska, ki predstavlja vlaganja v raziskave in razvoj v davčnem letu, vendar največ v višini davčne osnove. Vlaganja po tem odstavku so vlaganja v:

1. notranje raziskovalno-razvojne dejavnosti zavezanca, vključno z nakupom raziskovalno-razvojne opreme, ki se izključno in stalno uporablja pri izvajanju raziskovalne-razvojne dejavnosti zavezanca;
2. nakup raziskovalno-razvojnih storitev (ki jih izvajajo druge osebe, vključno s povezanimi osebami, oziroma druge javne ali zasebne raziskovalne organizacije).

Pri ugotavljanju zneska, za katerega zavezanec lahko znižuje davčno osnovo v skladu s tem odstavkom, se upoštevajo zneski za vlaganja po tem odstavku, v skladu z določbami tega zakona o določanju davčne osnove. Pri razmerjih s povezanimi osebami se upoštevajo zneski, ugotovljeni po določbah tega zakona o določanju davčne osnove pri poslovanju med povezanimi osebami. Vlaganja v raziskave in razvoj po tem odstavku mora zavezanec opredeliti v poslovnem načrtu ali posebnem razvojnem projektu/programu.

(2) Zavezanec lahko za neizkoriščen del davčne olajšave po tem členu v davčnem letu znižuje davčno osnovo v naslednjih petih davčnih letih.

(3) Pri znižanju davčne osnove na račun neizkoriščenega dela davčne olajšave iz preteklih davčnih let se davčna osnova najprej zniža za neizkoriščeni del davčne olajšave starejšega datuma.

(4) Neizkoriščeni del davčne olajšave po tem členu se ob prenehanju opravljanja dejavnosti, če so izpolnjeni pogoji iz četrtega in devetega odstavka 51. člena tega zakona, lahko prenese na novega zasebnika oziroma novo pravno osebo oziroma prevzemno pravno osebo. Šteje se, da je olajšavo prevzel novi zasebnik oziroma nova pravna oseba oziroma prevzemna pravna oseba, pod pogoji kot bi veljali, če do prenehanja ne bi prišlo.

(5) Zavezanec ne more uveljavljati olajšave za vlaganja po prvem odstavku tega člena v delu, ki so financirana iz sredstev proračuna Republike Slovenije oziroma proračuna EU, če imajo ta sredstva naravo nepovratnih sredstev.

(6) Minister, pristojen za finance, podrobneje predpiše izvajanje tega člena.

(7) Znižanje davčne osnove po tem členu se izključuje z znižanjem davčne osnove po 66.a členu tega zakona.

61.a člen

(olajšava za zaposlovanje)

(1) Zavezanec, ki na novo zaposli osebo, mlajšo od 26 let, ali osebo, starejšo od 55 let, ki je bila pred zaposlitvijo vsaj šest mesecev prijavljena v evidenci brezposelnih oseb pri Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje in v obdobju zadnjih 24 mesecev ni bila zaposlena pri tem zavezancu ali njegovi povezani osebi, lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 45% izplačane plače te osebe.

(2) Zavezanec lahko uveljavlja olajšavo po prvem odstavku tega člena, če zaposli osebe iz prvega odstavka tega člena za nedoločen čas na podlagi pogodbe o zaposlitvi v skladu s predpisi o delovnih razmerjih. Olajšava se lahko uveljavlja za prvih 24 mesecev zaposlitve teh oseb v davčnem letu zaposlitve in naslednjih davčnih letih glede na izplačane plače tem osebami v posameznem davčnem letu.

(3) Zavezanec lahko uveljavlja olajšavo v skladu s tem členom le, če poveča skupno

število zaposlenih delavcev v davčnem letu, v katerem na novo zaposli delavca, za katerega uveljavlja olajšavo, pri čemer se kot povečanje števila zaposlenih delavcev šteje, če je število zaposlenih delavcev na zadnji dan davčnega leta višje, kot je povprečje 12 mesecev v tem davčnem letu in manj mesecih, če je bilo to obdobje krajše. Pri ugotavljanju povečanja števila zaposlenih delavcev se zaposleni za delovni čas, krajši od polnega časa, upoštevajo sorazmerno, pri čemer se zaposleni za določen čas ne upoštevajo.

(4) Olajšava po tem členu se lahko prenese na novega zasebnika oziroma novo pravno osebo oziroma prevzemno pravno osebo, če so izpolnjeni pogoji iz četrtega in devetega odstavka 51. člena tega zakona. Šteje se, da je olajšavo prevzel novi zasebnik oziroma nova pravna oseba oziroma prevzemna pravna oseba, pod pogoji kot bi veljali, če do prenehanja ne bi prišlo.

(5) Olajšava po tem členu se izključuje z olajšavo za zaposlovanje invalidov po tem zakonu in z olajšavami za zaposlovanje po Zakonu o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010–2015 (Uradni list RS, št. 87/09).

66. člen (olajšava za donacije)

(1) Zavezanec lahko uveljavlja znižanje davčne osnove za znesek izplačil v denarju in v naravi za humanitarne, invalidske, socialno-varstvene, dobrodelne, znanstvene, vzgojno-izobraževalne, zdravstvene, športne, kulturne, ekološke, religiozne in splošnokoristne namene, in sicer le za takšna izplačila rezidentom Slovenije in rezidentom drugih držav članic EU, razen poslovnim enotam rezidentov držav članic EU, ki se nahajajo izven držav članic EU, ki so po posebnih predpisih ustanovljeni za opravljanje navedenih dejavnosti, kot nepridobitnih dejavnosti, do zneska, ki ustreza 0,3% obdavčenega prihodka zavezanca v davčnem letu.

(2) Zavezanec lahko uveljavlja, poleg znižanja davčne osnove po prvem odstavku tega člena, dodatno znižanje davčne osnove do zneska, ki ustreza 0,2% obdavčenega prihodka zavezanca v davčnem letu, za znesek izplačil v denarju in v naravi za kulturne namene in za takšna izplačila prostovoljnemu društvu, ustanovljenim za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki delujejo v javnem interesu za te namene in sicer le za takšna izplačila rezidentom Slovenije in rezidentom drugih držav članic EU, razen poslovnim enotam rezidentov držav članic EU, ki se nahajajo izven držav članic EU, ki so po posebnih predpisih ustanovljeni za opravljanje navedenih dejavnosti, kot nepridobitnih dejavnosti.

(3) Zavezanec lahko uveljavlja tudi znižanje davčne osnove za znesek izplačil v denarju in naravi političnim strankam, vendar največ do zneska, ki je enak trikratni povprečni mesečni plači na zaposlenega pri zavezancu.

(4) Za znesek, ki ustreza 0,3% obdavčenega prihodka zavezanca v davčnem letu iz prvega odstavka tega člena, in za znesek, ki ustreza 0,2% obdavčenega prihodka zavezanca v davčnem letu iz drugega odstavka tega člena, in za znesek, ki je enak trikratni povprečni mesečni plači na zaposlenega pri zavezancu iz tretjega odstavka tega člena, se šteje znesek vseh izplačil v celotnem davčnem letu.

(5) Zavezanec lahko za znesek, ki presega znesek znižanja davčne osnove po tem členu za namene in izplačila po drugem odstavku tega člena, znižuje davčno osnovo v naslednjih treh davčnih letih skupaj z znižanjem davčne osnove za te namene za tekoče davčno leto, vendar skupaj ne več, kot je določeno v prvem in drugem odstavku tega člena, in največ v višini davčne osnove.

(6) Zavezanec lahko uveljavlja olajšavo za donacije v skladu s prvim in drugim odstavkom tega člena tudi če gre za izplačila v države članice Evropskega gospodarskega prostora (v nadaljnjem besedilu: EGP), ki hkrati niso države članice EU.

(7) Ne glede na prvi, drugi in šesti odstavek tega člena davčnih olajšav ni mogoče uveljavljati za izplačila v države, s katerimi ni zagotovljena izmenjava informacij, ki bi omogočala spremljanje teh izplačil. Sklep o določitvi seznama držav objavi minister, pristojen za finance, v Uradnem listu Republike Slovenije.

(olajšava za investiranje)

(1) Zavezanec lahko uveljavlja znižanje davčne osnove v višini 40% investiranega zneska v opremo in v neopredmetena dolgoročna sredstva v davčnem letu vlaganja.

(2) Za opremo iz prejšnjega odstavka se ne štejejo:

1. pohištvo in pisarniška oprema, razen računalniške opreme, in
2. motorna vozila, razen osebnih avtomobilov na hibridni ali električni pogon, avtobusov na hibridni ali električni pogon in razen avtobusov ter tovornih motornih vozil z motorjem, ki ustreza najmanj emisijskim zahtevam EURO VI.

(3) Za neopredmetena dolgoročna sredstva iz prvega odstavka tega člena se ne štejejo dobro ime in stvarne pravice na nepremičninah ter druge podobne pravice.

(4) V primeru finančnega najema lahko znižanje davčne osnove po prvem odstavku tega člena uveljavlja zavezanec, ki opremo oziroma neopredmeteno dolgoročno sredstvo pridobi na podlagi finančnega najema.

(5) Zavezanec lahko za neizkoriščen del olajšave iz prvega odstavka tega člena zmanjšuje davčno osnovo v naslednjih petih davčnih letih po letu vlaganja, vendar zmanjšanje ne sme presežati davčne osnove.

(6) Če zavezanec, novi zasebnik oziroma nova pravna oseba oziroma prevzemna pravna oseba proda oziroma odtuji opremo oziroma neopredmeteno dolgoročno sredstvo, za katero je izkoristil davčno olajšavo po tem členu prej kot v treh letih po letu vlaganja po tem členu, oziroma pred dokončnim amortiziranjem v skladu z zakonom, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb, če je to krajše od treh let, mora za znesek izkoriščene davčne olajšave povečati davčno osnovo od dohodka iz dejavnosti oziroma od dohodkov pravnih oseb, in sicer v letu prodaje oziroma odtujitve opreme oziroma neopredmetenega dolgoročnega sredstva.

(7) Za odtujitev po šestem odstavku tega člena se šteje tudi izguba pravice do uporabe opreme oziroma neopredmetenega dolgoročnega sredstva v primeru finančnega najema, prenos opreme oziroma neopredmetenega dolgoročnega sredstva iz podjetja v gospodinjstvo ter tudi odtujitev opreme oziroma neopredmetenega dolgoročnega sredstva, kot je določena s prvim odstavkom 51. člena tega zakona.

(8) Neizkoriščen del davčne olajšave po tem členu se ob prenehanju opravljanja dejavnosti, če so izpolnjeni pogoji iz četrtega in devetega odstavka 51. člena tega zakona, lahko prenese na novega zasebnika oziroma novo pravno osebo oziroma prevzemno pravno osebo. Šteje se, da je olajšavo prevzel novi zasebnik oziroma nova pravna oseba oziroma prevzemna pravna oseba, pod pogoji kot bi veljali, če do prenehanja ne bi prišlo.

(9) Zavezanec ne more uveljavljati olajšave za investicije po tem členu v delu, ki so financirane iz sredstev proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti, proračuna Republike Slovenije oziroma proračuna EU, če imajo ta sredstva naravo nepovratnih sredstev.

73.a člen

(olajšava za investiranje v osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost)

(1) Kadar je mogoče z računi dokazati vlaganje sredstev članov gospodinjstva oziroma agrarne skupnosti v osnovna sredstva in opremo v povezavi z osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnostjo v okviru kmečkega gospodinjstva ali agrarne skupnosti, se v davčnem letu vlaganja prizna olajšava v višini 40% vložene zneska.

(2) Olajšave za investicije po tem členu se v delu, ki so financirane iz sredstev proračunov samoupravnih lokalnih skupnosti, proračuna Republike Slovenije oziroma proračuna EU, če imajo ta sredstva naravo nepovratnih sredstev, ne priznajo.

(3) Za vlaganje iz prvega odstavka tega člena se ne štejejo vlaganja v:

1. nakup zemljišč,
2. nakup ali gradnjo stavb,
3. nakup motornih vozil razen traktorjev in druge kmetijske in gozdarske mehanizacije.

(4) Olajšava se priznava največ do višine davčne osnove. Neizkoriščen del olajšave iz prvega odstavka tega člena lahko zmanjšuje davčno osnovo v naslednjih petih letih po letu vlaganja, vendar zmanjšanje ne sme presegati davčne osnove.

(5) Olajšava se prizna zavezancu v sorazmernem deležu glede na skupno število zavezancev v kmečkem gospodinjstvu oziroma glede na njegov pripadajoči solastniški ali sorazmerni delež v agrarni skupnosti.

(6) V primeru odtujitve osnovnega sredstva oziroma opreme, za katero je bila uveljavljena olajšava, prej kot v treh letih po letu vlaganja, se znesek davčne osnove v letu odtujitve poveča za znesek izkoriščene olajšave, morebitnega neizkoriščenega dela olajšave pa v naslednjih letih po odtujitvi ni mogoče uveljaviti.

96. člen (oprostitev)

(1) Dohodnine se ne plača od dobička iz kapitala, doseženega pri odsvojitvi kapitala po 20 letih imetništva.

(2) Dohodnine se ne plača tudi od dobička iz kapitala, doseženega pri:

1. prvi odsvojitvi delnic ali deleža v kapitalu, pridobljenega v procesu lastninskega preoblikovanja podjetij v skladu s predpisi, ki urejajo lastninsko preoblikovanje podjetij. Za prvo odsvojitve se šteje tudi prva odsvojitve podedovanih delnic ali deleža v kapitalu, ki jih je zapustnik pridobil v procesu lastninskega preoblikovanja podjetij v skladu s predpisi, ki urejajo lastninsko preoblikovanje podjetij;
2. odsvojitvi stanovanja ali stanovanjske hiše –ki ima največ dve stanovanji, s pripadajočim zemljiščem – v katerem je imel zavezanec prijavljeno stalno prebivališče in ga je imel v lasti ter je tam dejansko bival vsaj zadnja tri leta pred odsvojitvijo; če je zavezanec stanovanje ali stanovanjsko hišo uporabljal v zvezi z opravljanjem dejavnosti ali ga je oddajal v najem, se za odsvojitve kapitala po tej točki ne šteje odsvojitve tistega dela stanovanja ali stanovanjske hiše, ki ga je zavezanec uporabljal v zvezi z opravljanjem dejavnosti (pod pogojem, da je stanovanje ali stanovanjska hiša oziroma njun del v poslovnih knjigah prikazano kot sredstvo za potrebe dejavnosti) ali ga je oddajal v najem;
3. odsvojitvi investicijskih kuponov, ki jih je imetnik pridobil z zamenjavo delnic pooblaščenice investicijske družbe, ali delnic investicijske družbe, ki je nastala iz pooblaščenice investicijske družbe – v postopku obveznega preoblikovanja pooblaščenice investicijske družbe ali investicijske družbe, ki je nastala iz pooblaščenice investicijske družbe, v vzajemni sklad, ali v postopku obvezne oddelitve dela sredstev pooblaščenice investicijske družbe v vzajemni sklad, in sicer v roku in po predpisih, ki urejajo to področje – pod pogojem, da so bile te delnice pridobljene v procesu lastninskega preoblikovanja podjetij v skladu s predpisi, ki urejajo lastninsko preoblikovanje podjetij;
4. odsvojitvi dolžniških vrednostnih papirjev;
5. odsvojitvi deleža, pridobljenega na podlagi naložb tveganega kapitala (naložb v obliki povečanja osnovnega kapitala družbe z vloški zavezanca ali ustanovitve gospodarske družbe) v družbi tveganega kapitala, ki je ustanovljena v skladu z zakonom, ki ureja družbe tveganega kapitala, če je imela ta družba status družbe tveganega kapitala skozi celotno obdobje imetništva takega deleža zavezanca; o tem ali gre za odsvojitve kapitala po tej točki, odloči davčni organ na podlagi priglasitve odsvojitve pri davčnem organu.

(3) Izguba, ki jo zavezanec doseže pri odsvojitvi kapitala iz prvega in drugega odstavka tega člena, ne zmanjšuje davčne osnove od dobička iz kapitala.

(4) V čas prijavljenega stalnega prebivališča iz 2. točke drugega odstavka tega člena se pri državljanu države članice EU oziroma EGP, ki ni Slovenija, šteje tudi čas prijavljenega začasnega prebivališča v stanovanju ali stanovanjski hiši.

97. člen (davčna osnova)

(1) Davčna osnova od dobička iz kapitala je razlika med vrednostjo kapitala ob odsvojitvi in vrednostjo kapitala ob pridobitvi.

(2) Kadar je razlika med vrednostjo kapitala ob odsvojitvi in vrednostjo kapitala v času pridobitve negativna (izguba), se lahko v letu, za katero se odmerja dohodnina, za navedeno izgubo zmanjšuje pozitivna davčna osnova za dobiček iz kapitala po tem poglavju, vendar ne več, kot znaša pozitivna davčna osnova.

(3) Ne glede na drugi odstavek tega člena, lahko zavezanec neizkoriščen del negativne razlike (izgube) v letu, za katero se dohodnina odmerja, ki jo doseže pri odsvojitvi delnic ali deležev oziroma osnovnih vložkov, ki jih je pridobil pred pridobitvijo novih delnic ali deležev oziroma osnovnih vložkov pri povečanju osnovnega kapitala iz sredstev družbe, prenaša v naslednja davčna leta in zmanjšuje pozitivno davčno osnovo za dobiček iz kapitala v naslednjih davčnih letih, vendar ne več, kot znaša pozitivna davčna osnova. Pri zmanjšanju davčne osnove na račun prenesenega neizkoriščenega dela negativne razlike (izgube) se pozitivna davčna osnova najprej zmanjša za neizkoriščen del negativne razlike (izgube) starejšega datuma.

(4) V primerih, ko se pozitivna davčna osnova, zmanjšana z izgubami iz drugega in tretjega odstavka tega člena, nanaša na različna obdobja imetništva kapitala, se dohodnina odmeri od skupne letne pozitivne davčne osnove, ki se razdeli med posamezna obdobja imetništva kapitala iz drugega odstavka 132. člena tega zakona upošteva sorazmerne deleže. Sorazmerni deleži se ugotovijo kot razmerje med pozitivno davčno osnovo posameznega obdobja imetništva kapitala in seštevkom pozitivnih davčnih osnov posameznih obdobji imetništva kapitala v davčnem letu.

(5) Ne glede na drugi odstavek tega člena, negativna razlika (izguba), ki je dosežena z odsvojitvijo kapitala iz 2. in 3. točke 93. člena tega zakona, ne zmanjšuje pozitivne davčne osnove po tem poglavju:

1. če zavezanec v roku 30 dni pred ali po odsvojitvi kapitala pridobi vsebinsko istovrstni nadomestni kapital, ali pridobi pravico do nakupa ali obveznost nakupa istovrstnega kapitala ali
2. če zavezanec odsvoji kapital in zavezančev družinski član ali pravna oseba, v kateri ima zavezanec lastniški delež ali pravico do lastniškega deleža v višini najmanj 25% v obliki vrednosti vseh deležev ali v obliki glasovalne pravice na podlagi lastniških deležev v konkretni osebi, neposredno ali posredno pridobi istovrstni kapital.

132. člen

(stopnja dohodnine od dohodka iz kapitala)

(1) Od dohodka iz kapitala se dohodnina izračuna in plača od davčne osnove, ugotovljene v skladu z določbami III.6. poglavja tega zakona, po stopnji 25% in se šteje kot dokončen davek.

(2) Ne glede na prvi odstavek tega člena, se stopnja dohodnine od dobička iz kapitala znižuje vsakih pet let imetništva kapitala in znaša po dopolnjenih:

1. petih letih imetništva kapitala: 15%,
2. desetih letih imetništva kapitala: 10%,
3. 15 letih imetništva kapitala: 5%.

153. člen

(uporaba 93.člena tega zakona)

Ne glede na 1. točko 93. člena tega zakona, se dobiček, dosežen z odsvojitvijo nepremičnine, pridobljene pred 1. januarjem 2002, ne obdavčuje.

159. člen

(začetek veljavnosti in uporabe)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se od 1. januarja 2007 dalje, razen:

1. 45. člena in četrtega odstavka 97. člena, ki se uporabljata že pri odmeri dohodnine za leto 2006;
2. 100. člena tega zakona v delu, ki se nanaša na odlog ugotavljanja davčne obveznosti v primeru zamenjave investicijskih kuponov podsklada za investicijske kupone drugih podskladov v okviru

prehajanja med podskladi pri istem krovnem vzajemnem skladu, ki se pričnejo uporabljati eno leto po uveljavitvi zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje, ki dopušča ustanovitev krovnih vzajemnih skladov;

3. prvega odstavka 61. člena tega zakona, v delu, ki določa regijsko olajšavo, ki začne veljati in se uporabljati z dnem, ko Evropska komisija odobri shemo te olajšave; minister, pristojen za finance, v Uradnem listu Republike Slovenije objavi dan uveljavitve in začetka uporabe te olajšave;
4. 5. točke drugega odstavka 96. člena tega zakona, ki začne veljati in se uporabljati z dnem, ko Evropska komisija odobri shemo tveganega kapitala; minister, pristojen za finance, v Uradnem listu Republike Slovenije objavi dan uveljavitve in začetka uporabe 5. točke drugega odstavka 96. člena tega zakona;
5. 145. člena, ki se uporablja od dneva uveljavitve tega zakona.«.

VI. PRILOGE

/